

takéhoto protipólneho chápania intenzifikácie používame v prvom prípade termín koroborácia (zosilnenie) príznamu, v druhom prípade termín atenuácia (zoslabenie) príznamu. V rámci koroborácie sa zreteľne vyčleňujú 3 skupiny intenzifikátorov, ktoré majú schopnosť vyjadrovať 1 najväčšiu mieru, 2 veľkú mieru, 3 väčšiu mieru príznamu. Oproti tejto diferenciácii sa symetricky vyčleňujú atenuačné intenzifikátory so schopnosťou vyjadrovať 1 menšiu mieru, 2 malú mieru, 3 najmenšiu mieru príznamu. Ide teda o symetrickú intenzitnú škálu s relatívne pevnými bodmi označujúcimi stupeň (mieru) intenzity deja alebo vlastnosti. Možno povedať, že intenzifikátory plnia v jazyku funkcie podľa prítomnosti jednotlivých sémantických príznamov miery. Tieto funkcie sa v grafickom ponímaní sústreďujú v bodoch intenzitnej škály, ktorá má takúto podobu

KOROBORÁCIA	- maximalizátory (najväčšia miera)
	- magnifikátory (veľká miera)
	- majorizátory (väčšia miera)
ATENUÁCIA	- minorizátory (menšia miera)
	- parvifikátory (malá miera)
	- minimalizátory (najmenšia miera)

Funkciu maximalizátorov plnia pri slovesách i adjektívach predovšetkým prvotné príslovky miery, a to vlastnostné i okolnostné, napr. *absolútne, dočista, dokonale, krajne, maximálne, naskrze, načisto, nadovšetko, totálne, úplne, vrcholne (načisto oslepiť, totálne sa znemožniť, maximálne spoľahlivý, vrcholne nevkusný)*. Druhotne vyjadrujú najväčšiu mieru intenzity príslovky, ktorých primárnou funkciou je označovať spôsob deja, napr. *ohlušujúco, omručujúco, oslepujúco, smrteľne, zdušajúco*. Sem možno zaradiť aj superlatív, ktorý vyjadruje maximálnu mieru intenzity nielen relatívne, ale aj absolútne (bez explicitne vyjadreného porovnávacieho pozadia), napr. *Doteraz sa najjasnejšie pamatá na všetko, čo tam videl*.

Funkciu magnifikátorov majú jednak prvotné príslovky miery, napr. *intenzívne, mimoriadne, nadmieru, náramne, nesmieme, poriadne, silno, veľmi, značne (silno udrieť, veľmi sa potešiť, náramne rýchly, mimoriadne vysoký)*, jednak - druhotne - príslovky spôsobu, ktoré tvoria lexikálne bohatý rad prostriedkov, pričom intenzifikujú predovšetkým dej *bleskovo, čertovsky, divoko, hlasno, hlboko, horľavo, ostro, prenikavo, prišeme, prudko, rýchlo, tuho, ukrutne, úpome, urputne, úžasne, vysoko (divoko sa točiť, prudko bežať, urputne bojovať)*. Druhotné magnifikátory obsahujú vo väčšine prípadov spoločný sémantický príznam korešpondujúci s dynamickým príznamom slovesa, preto intenzifikujú vlastnosť iba niektoré, napr. *úžasne smutný, ukrutne dravý*.

Majorizátory netvoria z lexikálnej stránky špecifickú skupinu. Sú to naspoločne komparatívy niektorých magnifikátorov, napr. *silnejšie, rýchlejšie, intenzívnejšie, hlbšie*. Túto funkciu však spĺňajú iba komparatívy v absolútnom postavení. V takomto prípade sa vyjadruje oslabenie príznamu vyjadreného pozitívom (porov. Oravec - Bajzíkova - Furdík, 1988, s. 89), napr. *intenzívnejšie sa zaujímať, hlbšie analyzovať*. Pri intenzifikácii vlastnosti sa spájajú iba s adjektívizovanými prídastiami, napr. *lepšie živý, silnejšie tlmený*.

Funkciu minorizátorov majú tiež iba komparatívy, a to v absolútnom postavení, napr. *slabšie, miernejšie, jemnejšie, tichšie (slabšie stisnúť, tichšie hovoriť, miernejšie sfarbený, jemnejšie zvlhnený)*.

S funkciou parvifikátorov možno stotožniť príslovky s významom malej miery, napr. *malo, miernu, slabo, trochu, čiastočne (mierne sa kývať, trochu sa hnevať, čiastočne skúsený, trochu drapľavý)*, ale aj príslovky s prvotným významom spôsobu, napr. *jemne, letmo, pomaly, ticho, zľahka, zvolna*, ktoré sa, podobne ako v prípade magnifikátorov, spájajú zväčša iba so slovesami.

K minimalizátorom sa zaraďujú vlastnostné i okolnostné príslovky miery, napr. *akomak, byľku, minimálne, mizivo, nepatne*, ale aj adverbiálne zdobeniny a superlatív niektorých parvifikátorov, napr. *máličko, tichúčko, slabúčko, jemnúčko (akomak sa pohnúť, jemnúčko sa dotknúť, minimálne škodlivý, trošičku zanedbaný)*.

Ako protiklad k miere odstupňovanej na jednej strane smerom nahor a na druhej strane smerom nadol sa niekedy stavia význam normy, t.j. primeranej miery vzhľadom na očakávanú (požadovanú) mieru. Norma sa chápe ako myslený významový stred lexikálno-sémantického poľa miery (porov. Šikra, c. d., s. 98-100). Ukazuje sa však, že pri vyjadrovaní kontinuitnej kvantity príznamu nemožno mieru primeranú očakávanej miere pokladať za východiskovú strednú hodnotu s univerzálnou platnosťou, pretože nevylučuje koroboráciu alebo atenuáciu javu, ktorý sama označuje, napr. *Bežal pomaly, no primerane k svojmu veku*, resp. *Rozčútil sa síce narámne, zato úmerne k ich prehrešku*. Napokon primeraná miera má svoj prirodzený protiklad v neprimeranej miere, ktorá tiež nevylučuje súčasnú koroboráciu alebo atenuáciu. Ide teda o osobitnú sústavu hodnotenia intenzity s dvoma protikladnými ukazovateľmi.

KOMODIFIKÁCIA (primeraná miera), napr. *primerane, dostatočne, patrične, unerne*,

INKOMODIFIKÁCIA (neprimeraná miera), napr. *neprimerane, neúmerne*.

Osobitosť tohto hodnotenia miery intenzity je aj v tom, že si vyžaduje doplniť hodnotiace kritérium, ktoré sa potom nachodí v kontexte, resp. vyplýne zo situácie. Naproti tomu odstupňovaná intenzifikácia (koroborácia a atenuácia) je založená na prvkoch vyjadrujúcich mieru intenzity inherentne.

Záverom možno poznamenať, že systém vyjadrovania intenzity prostredníctvom lexikálne samostatných intenzifikátorov je pri slovesách a adjektívach v podstate zhodný, a to nielen v štruktúre, ale z veľkej časti aj v inventári prostriedkov intenzifikácie. Rozdiely v lexikálnom zastúpení intenzifikátorov vyplývajú zo sémantických odlišností oboch slovných druhov a s tým súvisiacej spajateľnosti s určitým okruhom prísloviek. Lexikálny spôsob intenzifikácie príznamu umožňuje označiť mieru intenzity absolútne i relatívne a realizuje sa na nociónálnej i expresívnej rovine.